

Georg Johannesen
ARS MORIENDI

Nakladnik
Fidipid Zagreb

Biblioteka prijevodne književnosti
Knjiga 6.

Za nakladnika
Slobodan Delalić

Urednici
Tonko Maroević
Diana Burazer

Design omota
Elvis Duspara

Layout i grafička priprema
Fidipid Zagreb

Tisak
Sklad boja Zagreb

**CIP zapis dostupan u računalnom katalogu
Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu
pod brojem 633434.**

ISBN 978-953-99842-9-6

© Za hrvatsko izdanje Fidipid 2007

Printed in Croatia 2007

GEORG JOHANNESSEN

ARS MORIENDI

Izabrane pjesme

S norveškog preveo

Munib Delalić

Naslov izvornika

Dikt i samling © J. W. Cappelens Forlag a. s. 2001

Posvećeno uspomeni na Gorana Ajanovića

SADRŽAJ

PJESME 1959.

Prijedlog za eksperiment	11
Dan i noć	11
Pjesma o vremenu	13
Ti	18
I pola mi je života minulo	19
Ravnica	20
San	20
Opomena	21
Zla vremena	22
Generacija	23
Savjet	25
Ledeni brijeg	26
Mida	27
Pripitomi ptice	29
Ne	30
Bog u Istočnom Berlinu	31

ARS MORIENDI ILI SEDAM NAČINA UMIRANJA

Sedam pjesmotjedana	35
Tjedan čekanja	36
Radni tjedan	39
Tjedan odmora	43
Tjedan sna	46
Tjedan putovanja	50
Tjedan bdjenja	53
Tjedan učenja	57

NOVE PJESME

Važno	63
Prolog za jednu izložbu	64
Pasja pjesma	66
Kraljeva molitva	68
Kralj J.	69

Duga	70
Pjesma židovskih partizana	72
Pjesma košulje	73
Grad	74
Znak ribe 1	77
Znak ribe 2	77
Raspust	78
Između Orfeja i Lota	81
U šumi	82
Dvori od žadi	83
Li Po	84

ARS VIVENDI ILI SEDAM NAČINA ŽIVLJENJA

Sedam pjesmotjedana	87
1. tjedan: Vjera	88
2. tjedan: Nada	91
3. tjedan: Ljubav	95
4. tjedan: Odvažnost	98
5. tjedan: Uzdržanost	102
6. tjedan: Pravednost	105
7. tjedan: Mudrost	109
Objašnjenja	113

NOVA GENERACIJA

Nova generacija	119
Crta	121
Cesar Vallejo	121
Pjesma nastavlja završavati	122
Močvarni čovjek	124
Tri kratke pjesme	125
Omen Accipio	126
Termopili	126
Mala pjesma pohvalnica	127
Ništa dakle da bi umrlo	127

Iskrivljena mudrost poetskih citata	129
---	-----

PJESME 1959.

PRIJEDLOG ZA EKSPERIMENT

Kad srce mi otvoriš
molitvom
i ne nadaš ništa drugo
osim odgovora

do mene je

Kad srce mi otvoriš
nožem
i ne nadaš ništa drugo
osim krvi

do noža je

DAN I NOĆ

VEČER

Tko smo mi što sve zaboravljamo?
Pepeo nam pogled skriva
Dođi, tu gdje pale su boje lišća
Idi, kamo je i vjetar otišao

NOĆ

Tako je lijepo iza večeri
Tad se topi sav sunčev snijeg

Tad ja razvijam svoje lice
I stablo moje sjene tad naraste

Tad prelazim preko zemlje
I cvijeće i lišće i djeca bivaju
upravo kakav i ja jesam
i u crnim mrežama se gase

JUTRO

Ptica kriči da granica gori
Srce mi je ognjem crveno
Vlažni jorgovan svoju čežnju cvjeta
i naginje se kamo on hoće

DAN

Bijelo sunce. Po zidu se
danas penje moja sjena
s razbijenim koljenima
A onda padne, pločnik
joj odrubi glavu

PJESMA O VREMENU

PRVA SITUACIJA:

1
Gdje li je skupljeno
vrijeme ono na koje sam čekao
u radosti i boli?

S unutrašnje strane moje kože
krv se moja kotrljala
mimo mene u kapljama
zajedno sa sekundama

2
Gdje li su one
smeđe ptice što su
letjele skoro do
obzora?

Uvijek bi se izgubile
a da nikamo ne bi stigle:
Nikada više ne dođem
onome koji sam bio

POKRAJ PROZORA

Jedne bih noći htio ustati i mjesec
gledati
oduzeti se od onoga koji jesam

Htio bih gledati kako me vjetar
kao uhićenika odvodi
Htio bih se u mir sakriti
pokretni mir
sakriven
i nevidljivih ruku
Povikati žurbi svjetla:
Idi onamo gdje i ja ću
Zvijezdu prišapnuti:
Lice moje ponesi

Glavu rukama poklopiti
Presaviti koljena
Zatvoriti se u sanduk pijeska
unutar svih stvari

Ostaviti poruku u svemirima
izvan svih zvijezda
da glavu sam u stisak
pijeska položio

A onda bih spavao dugo
kao kiša, kao noć, i vjetar
s nebom na desnom obrazu
i zemljom na lijevom

2
U velikim je gradovima
daleko od kože do kože
ali blizu od zida do zida
Kuće su iz godine u godinu više
i za sekundu se sruše

U velikim gradovima
mnogi sebi kažu:
Vjetar je prostor, i na ljeto
kupit ću si sunce
(Zatvaraju li se ljudi unutra ili vani)
Sve u svemu nitko se ne rodi
da živio bi vječno
Čak ni sekundi
nije dozvoljeno čekati
iako je poput nerođena djeteta mala
Zbogom tebi budi, ja nemam vremena

3

Pa ipak
u satu između noći i dana
začuh neki automobil vrisnu
i spasi jedan u zavoju život
a kad otvorih prozor
blagoslovih vjetar

Prva radost vremena

Veseli me
da ne mogu vidjeti
sve što je bilo

Povijest je preduga
puna besmislena krika
Onaj me mali Tutankamon
(koji je trebao mumijom postati)
uopće ne zanima
Nikakav prosvjed

nema moć povratna djelovanja
Iskopine u Pompejima
nisu poboljšale Vezuv

Druga radost

Veseli me
da ne mogu biti
izvan svoje kože

Ne boli me
kad muče uhićenike u Alžiru
i ne krvarim
kad ih potom ubiju
Ako muhe nastane kut oka
slijepoga prosjaka u Delhiju
moja djevojka može reći: Lijepo
imaš oči

I kad svako drugo dojenče umre
u svakoj drugoj zemlji
mogu pomisliti:
S njom bih dijete htio imati

Treća radost

Veseli me
da ne mogu vidjeti
svoju smrt u ogledalu

Kad slika mi sa zida padne
nalikovat ću na tapetu

i kad nasljednik moje papire broji
oni će biti bijeli i prazni
kao kad sam ih kupio

Sve se mora iznova napisati
kao prije moga potpisa

DRUGA SITUACIJA

Znadem što drugi znaju
Ništa više i ne znam
Time znam da mi je
prosvjed ispravan:

Zapravo
ovo su dobra vremena
za zle
Kruh je postao tako jeftin
da nitko ne umire na ulici
samo na novinskom papiru
Lista usmrćene djece
je kao telefonski imenik –
isto duga
i isto dosadna
Ništa se ovdje ne događa
Ovdje žive samo ubojice

2
Noćas sanjah
da spasih više života
od svoga vlastitoga

Pretrčah noćas
skupa s mjesecom
preko ceste

Moj mrtvi brat
bi zaprepašten

Reče: Živ nećeš
prijeći cestu
sa svojim pitanjima

Rekoh: Ona su moj odgovor

TI

Od žena koje nisam poznavao
uvijek prvo tebe spomenem
kažem da vidim te jasnije no sunce
i od sebe dalje negoli svjetlo doseže

Ti imaš smrtne, ali vječite oči
i znadeš bolje nego ja što vidim
svoj glas bolje čuješ no ja
koji riječi tvoje promuklo mora prvo šapnuti

Nalikuješ mi više negoli sestra
i bespomoćno je kod mene, kad ne možeš doći
Čak i kad ljubav vodim vjerna si mi
Čak i kad umirem, ne budem tvoj
Ti si svjetlo danju

i žalost noću
Tvoja kosa na vjetru leprša
i snijeg si
kad zasniježi

Zovnem li, nikad ne dođeš
Ali okrenem li se, odmah si tu

Od žena koje nisam poznao
mojoj si smrti najbliža
i mome životu najdalja
i uvijek tebe prvo spomenem
da bih te izdao

I POLA MI JE ŽIVOTA MINULO

Najviše se sjećam jutara
kad svitalo je prije tvog buđenja
Tad bio sam napola tvoj san
napola svjetlo koje je ulazilo

Da cijeli bih tvoj san bio
dolazeća se jutro gase
Da cijelo bih svjetlo bio
sve sjećanje se briše

Napola se tebe sjećam
napola je jutro i pola
mi je života minulo